

6. Сороківська З.К. Зарубіжний досвід реалізації валютної політики в контексті забезпечення макроекономічної стабільності/З.К. Сороківська// Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє: Щорічник. – Випуск 18/ За заг. ред. М.В. Лазаровича. – Тернопіль: ТНЕУ, 2013. – 212 с. – С. 144-154.

Аліна ДЕМ'ЯН

студентка факультету обліку і аудиту

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

к.е.н., доцент кафедри банківської справи Малахова О. Л.

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ГРОШОВИХ АГРЕГАТІВ В УКРАЇНІ

Стабільне функціонування грошей у структурі грошового обороту забезпечується певною кількістю грошей. Розмір цієї величини є важливою характеристикою стану грошового обороту і ринкової кон'юнктури в країні, а безпосередньо зміни кількості грошей в обігу впливають на інтенсивність обороту грошей, формування платоспроможного попиту. Стан грошового обігу розкривається системою кількісних показників, які характеризують збалансованість обсягу та структури грошової маси в країні [1].

Структура грошової маси розкривається через грошові агрегати, які різняться за ступенем ліквідності та дозволяють визначити ступінь її розвитку та визначити шляхи стабілізації. Динаміка грошових агрегатів України за 2007-2017 рр. наведена в табл. 1 (розраховано на основі даних монетарного огляду НБУ [2]) (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка грошових агрегатів в Україні за період 2007-2017 р.р.

Рік	Показники, млн. грн.				Темпи зростання/зниження до попереднього року, %			
	М0	М1	М2	М3	М0	М1	М2	М3
2007	336156	391272	181665	111119	147,92	150,83	147,37	139,27
2008	515727	512527	225127	154759	133,55	130,99	123,92	148,19
2009	487298	484772	233748	157029	94,49	94,58	103,83	139,27
2010	597872	596841	289894	182990	122,69	123,12	124,02	101,47
2011	685515	681801	311047	192665	114,66	113,23	107,30	116,53
2012	773199	771126	323225	203245	112,79	113,10	103,92	105,29
2013	908994	906236	383821	237777	117,56	117,52	118,75	105,49
2014	956728	9555349	435475	282947	105,25	105,42	113,46	116,99
2015	1102700	993812	472217	282673	103,90	104,03	108,44	99,90
2016	1208859	1102391	529928	314392	110,93	110,93	112,22	111,22
2017	1208859	1208557	601631	332456	109,63	109,63	113,53	105,77

Результати аналізу динаміки всіх показників демонструють:

- їх зростання, хоча воно і має нерівномірний характер, не спостерігається певної закономірної тенденції в темпах зростання;

- рівномірне підвищення агрегатів відбувалося в 2007, 2013 та 2016 роках, в інші періоди зміна агрегатів була асиметричною, так, наприклад, в 2008 році на тлі значного зростання готівкової маси зростання коштів на поточних рахунках відбувалося значно повільніше, а в 2011 році навпаки більш виражена тенденція до заощадження з огляду найбільш швидкі темпи зростання агрегатів М2 та М3;

- в кризовому 2014 році спостерігаємо більше зростання готівкових та «швидких, ліквідних» грошей, аніж строкових та довгострокових вкладень, 2017 рік характеризується більш швидкими темпами зростання переказних депозитів, ніж інших показників, що може свідчити про перехід у площину безготівкових розрахунків;

- загалом за 10 років зростання сукупної грошової маси склало 822 703 млн. грн., тобто втричі.

За офіційними даними НБУ кількість активних платіжних карток за останні 15 років зросла майже у 10 разів — до 31984 тис. шт., загальна кількість платіжних карток в обігу з 2009 р. і по перший квартал 2017 р. зросла на 28% — до 58089 тис. шт. (рис. 1).

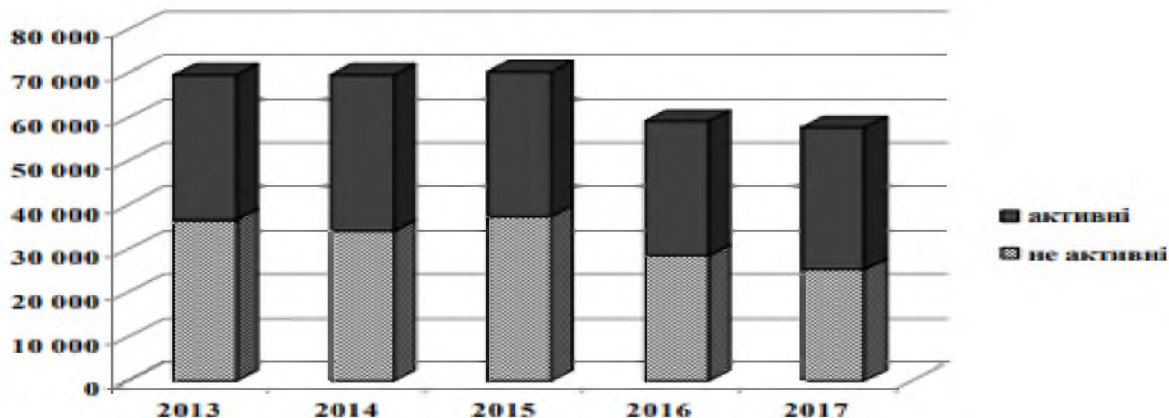

Рис.1 Кількість платіжних карток в обігу, тис. шт.

Кількість одиниць обладнання за останні п'ять років змінилась:

- якщо кількість банкоматів знизилась на 7%, або на 2369 шт. за останні 5 років, то кількість терміналів зросла на 35%, або на 56517 шт.

- у загальній кількості терміналів питома вага торговельних терміналів за станом на перший квартал 2017 р. становила 90,2%, або 206676 шт., а банківських терміналів — 9,8%, або 20250 шт. (рис. 2).

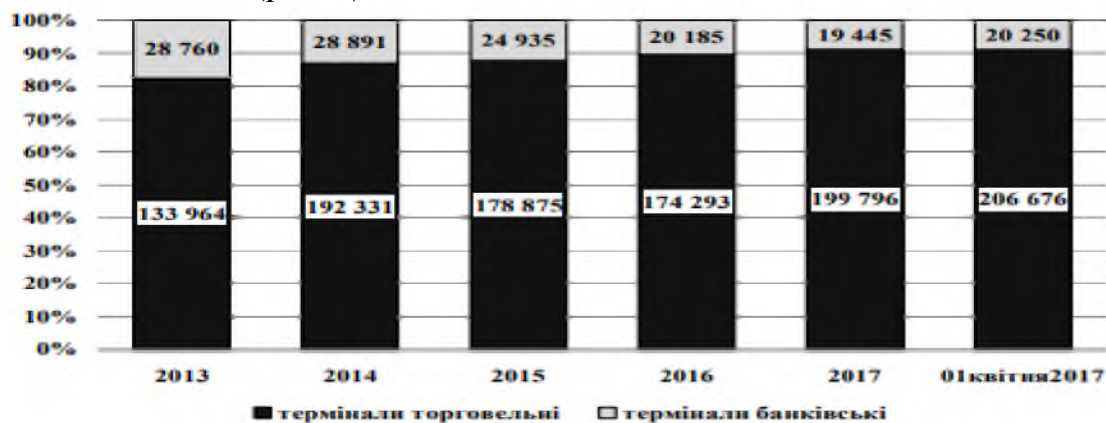

Рис.2. кількість та питома вага торговельних та банківських станом на 1.01, шт., %

Джерело: складено на основі даних [3]

- При цьому слід відмітити, що за останні п'ять років кількість банківських терміналів знизилася на 8510 шт., або на 30%, а торговельних терміналів — навпаки, зросла на 72712 шт., або на 55%;

- Попри позитивну динаміку зростання кількості карток та обладнання по їх прийманню та обслуговуванню, якісних змін поки що не відбувається;

- Так, підприємств сфери торгівлі та послуг нараховується понад 600 тис. [4], із них всього 155913 тис. установ надають сервіс клієнтам з приймання.

Література:

1. Гроші та кредит : компетентність і реалізація грошово-кредитної політики в Україні : монографія / В. С. Пономаренко, О. М. Колодізев, В. Ф. Тищенко та ін.; за заг. ред. докт. екон. наук, професора Пономаренка В. С. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2014. – 416 с.

2. Статистичні матеріали Національного Банку України. – Монетарний огляд [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=58037.

3. Загальні показники розвитку ринку платіжних карток в Україні [Електронний ресурс]: Економічні матеріали НБУ. — Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=79219

4. Кількість активних підприємств за регіонами України та видами економічної діяльності [Електронний ресурс]: статистичні матеріали Державної служби статистики. — Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2014/kap/xls/kap_u16.zip

Марія ДІДИК

студентка факультету банківського бізнесу

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

к.е.н., доц. кафедри банківської справи Стечишин Т.Б.

УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ ВАЛЮТНОГО РИНКУ

Валютний ринок відіграє надзвичайно важливу роль у розвитку міжнародних економічних зв'язків, функціонуванні світової економіки та у державному регулюванні грошово-кредитної сфери кожної окремої країни. Будь-яка іноземна інвестиція, незалежно від того, чи пов'язана вона з ринком цінних паперів, чи то з нерухомістю, чи з банківськими депозитами, – неодмінно повинна пройти через валютний ринок. Сьогоднішній стан українського ринку валюти характеризується деякими проблемами, які заважають йому ефективно функціонувати та сприяти стабільному розвитку економіки.

- наявність тенденцій до девальвації гривні відносно іноземних валют, що вже негативно впливає на економічний розвиток і темпи інфляції;

- широкий діапазон коливань валютного курсу національної валюти;

Протягом усього періоду існування української валюти спостерігаємо її постійне знецінення, яке лише час-від-часу переривається окремими періодами стабільності. У 2014 році обмінний курс гривні змінився з 7,9 грн. до 15,7 грн./ дол.; на кінець лютого 2015 року це співвідношення сягнуло 30 грн./дол. Після глибокої валютної кризи та 300-відсоткової девальвації гривні на початку 2015 року введення додаткових жорстких обмежень у березні 2016 року дало змогу зафіксувати валютний курс на рівні 24-27 грн./дол. США. Проте, ситуація все одно залишається невтішною. На кінець вересня 2018 року обмінний курс гривні сягнув 28,3 грн./дол. [3].

Кілька останніх років в Україні спостерігається масове поширення явища «доларизації» економіки. Вагомою причиною такого розвитку за роки кризи, крім погіршення обмінного курсу гривні та недовіри до валюти, стала «чистка» банківської системи. У період закриття банків населення почало масово забирати власні гривневі депозити з банків і переводити їх в іноземну валюту для збереження коштів під час занепаду економіки.